

ORDNINGER

Dåp og nattverd
Salving og forbønn for syke

Norsk Luthersk Misjonssamband

ORDNINGER

Dåp og nattverd
Salving og forbønn for syke

Vedtatt av hovedstyret
for Norsk Luthersk Misjonssamband
Juni 2004

Innhold

Ordninger

Forord.....	6
Dåp av barn (bokmål).....	9
Dåp av voksne (bokmål).....	17
Dåp av born (nynorsk).....	23
Dåp av vaksne (nynorsk).....	29
Nattverd (bokmål/nynorsk).....	35
Salving og forbønn for syke	41

Nådemidlene - Guds utstrakte hånd

av Olav Uglem	43
1. Ordet som nådemiddel	44
2. Dåpen som nådemiddel.....	47
3. Nattverden som nådemiddel	52

Forord

NLM er en fri lekmannsbevegelse med vekt på nådegavene og det alminnelige prestedømme. Disse ordningene er tilrettelagt med det for øyet, og med sikte på at de forrettes av det troende lekfolk.

Dette heftet inneholder ordninger for sakramentene dåp og nattverd slik vi forretter dem i Norsk Luthersk Misjonssamband (NLM). I tillegg er det tatt med en veiledning for salving og forbønn for syke. Det er også tatt med en kort gjennomgang av nådemidlene (Guds ord, dåpen og nattverden) skrevet av Olav Uglem.

Ordnningene er utarbeidet på grunnlag av den evangelisk- lutherske bekjennelse, som NLM bygger alt sitt arbeid på. Ordningen for dåp samsvarer i hovedsak med den vi finner hos Den Evangelisk Lutherske Frikirke.

Ordnningene har også en ytre og praktisk ramme. Her må det være mulig med lokale tilpasninger når det er tjenlig. Det avgjørende er at slike tilpasninger ikke kommer i strid med Bibelen og vår bekjennelse.

Vi ønsker at dette heftet kan være til hjelp for å forstå sakramentenes betydning, og en god praktisk hjelp for den som blir satt til å forrette dem i våre forsamlinger og foreninger.

Hovedstyret for
Norsk Luthersk Misjonssamband

Ola Tulluan

Ordring for dåp

Dåp er en høytidelig handling, og det skal ikke være tilfeldig hva som skjer på en slik dag. Det skal være en dag dåpskandidat, foreldre, faddere og forsamling kan se tilbake på med glede og takknemlighet, og en dag de gjerne forteller barnet om når det vokser opp.

Døperen

Den som forretter dåpen, skal være utpekt/godkjent av kretsstyret for NLM som også har ansvaret for at dåpen skjer i samsvar med det lutherske læregrunnlag nedfelt i NLM's grunnregler.

Vi anbefaler at det blir ført dåpssamtale med den som ønsker å bli døpt (voksendåp) og samtale med barnets foreldre/foresatte (barnedåp) før dåpshandlingen.

Forsamlingen/foreningen

- har ansvaret for at kopi av dåpsattesten blir arkivert og for til en hver tid å ha oversikt over hvem som er døpt.
- forplikter seg til å legge til rette for at den dømte får opplæring i den kristne tro.
- være behjelpelig med å melde barnet inn i Den norske kirke, alternativt et annet luthersk kirkesamfunn i samsvar med foreldrenes ønske og vilje.

Praktiske forhold

Ved døpefonten må det ligge håndduk. Umiddelbart før selve dåpshandlingen fylles døpefonten

med lunkent vann. Ved barnedåp står den som forretter og den som bærer barnet bak døpefonten, vendt mot forsamlingen, og ved voksendåp bak døpefonten, vendt mot forsamlingen. Dåpskandidaten står på venstre side av den som forretter. De som blir døpt, eller de som bærer sine barn til dåpen, må på forhånd kunne vite hvordan dåpshandlingen legges opp.

Dåp av barn

Foreldrene

- har hovedansvaret for at barnet blir døpt.
- har hovedansvaret for at barnet får opplæring i den kristne tro.
- har ansvaret for om barnet skal meldes inn i Den norske kirke eller et annet luthersk kirkesamfunn.

Faddere

- skal kunne bevitne at barnet er døpt.
- skal se til at den dømte får en opplæring i den kristne tro.
- skal be for barnet og lære barnet å be.

Faddere

Tillitserklæring

Når et barn skal døpes, velger foreldrene faddere. De vil gjerne ha faddere som kan følge det i oppveksten og være en voksenperson som bryr seg om barnets beste. Derfor er det en tillitserklæring å bli spurt om å være fadder.

Fadderens oppgave

Ordet fadder av avledet av det latinske «compater», som betyr «med-far»

En fadder påtar seg en ansvarsfull oppgave. Fadderens skal for det første være vitne om at barnet er døpt til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn. For det andre har fadderens et medansvar for at barnet får opplæring i den kristne tro. Dessuten skal fadderens be for barnet og hjelpe det til å være med i kristent fellesskap. I en sum skal fadderens hjelpe barnet til å bli hos Kristus når det vokser opp.

Barnets oppvekst

En fadder påtar seg et langtidsoppdrag. Fadderens skal følge barnet gjennom oppveksten, og vise det kjærlighet og omtanke. Fadderansvaret kan for eksempel følges opp ved å gi barnet en barnebibel, gi et abonnement på et

kristent barneblad som «Blink», besøke barnet eller sende det en hilsen på dåpsdagen, oppmuntre foreldrene til å ta med barnet på kristne møter, og sende det på barneforening og søndagsskole. Faddere kan også selv tilby seg å ta barnet med på møter.

Fadder-fakta

- Hvert barn som blir døpt, skal ha minst to faddere som har fylt 18 år.
- Som faddere velges personer som ønsker at barnet skal bli opplært i den evangelisk-lutherske tro. Foreldrene kan ikke være faddere.
- Foreningsleder/foreningsformann har ansvar for å se til at fadderne oppfyller disse forutsetningene.
- Navnet på fadderne blir ført opp på dåpsattesten.

Dåp av barn

- bokmål

Dåpen forrettes til vanlig i et offentlig møte. Det er ønskelig at en av foreldrene bærer barnet til dåpen.

1. Dâpssalme

Handlingen innledes med en dâpssalme

2. Hilsen

Den som forretter:

Vår forsamling gleder seg i dag over å få ta imot dette/disse barn til dåp. Ved dåpen skal det/de få del i frelsen og tas inn i den kristne kirke. I livet sammen med Gud og hans folk skal det/de vokse i tro, kjârlighet og lydighet mot hans vilje.

Forklaring

Den som forretter kan nå holde en kort andakt som sier noe om hva dåpen er og hva den gir, eller lese et par vers fra Det nye testamente (f.eks. Joh 3,1-6; Apg 2,37-39; Tit 3,5; Rom 6,3-5) Etter andakten passer det med en salme eller en sang.

3 Skriftlesning

Den som forretter:

La oss høre vår Herre Jesu Kristi befaling om dåpen

Meg er gitt all makt i himmel og på jord! Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn, og lærer dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende! (Matt 28:18-20)

La oss høre hvordan den Herre Jesus innbyr de små barn til seg:

Og de bar små barn til ham for at han skulle røre ved dem; men disiplene truet dem som bar dem. Men da Jesus så det, ble han harm og sa til dem: La de små barn komme til meg, hindre dem ikke! For Guds rike hører slike til. Sannelig sier jeg dere: Den som ikke tar imot Guds rike som et lite barn, skal slett ikke komme inn i det! Og han tok dem på fanget og la hendene på dem og velsignet dem. (Mark 10:13-16)

Med takk og tro bærer vi derfor våre barn til den hellige dåp. De er født med menneskeslektens synd og skyld, men i dåpen blir de Guds barn, født på ny ved Den Hellige Ånd.

4. Forsakelsen og troen

Den som forretter

Vi reiser oss og står under dåpshandlingen.

La oss bekjenne forsamlingens forsakelse og tro som dette/disse barn døpes til.

Jeg forsaker Djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen.

Jeg tror på Gud Fader, Den Allmektige, himmelens og jordens skaper.

Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre, Som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd, født av Jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet, fór ned til dødsriket, stod opp fra de døde tredje dag, fór opp til himmelen, sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd, skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.

Jeg tror på Den Hellige Ånd, en hellig, allmen kirke, de helliges samfunn, syndenes forlatelse, legemets oppstandelse og det evige liv.

Amen.

5. Dåpshandlingen

Den som forretter

- ber en fri bønn eller:

Herre Jesus Kristus, du har sagt at ingen kan komme inn i Guds rike uten å bli født på ny av vann og Ånd. Vi takker deg fordi dåpens vann ved ditt ord er en nådens kilde, der du forener oss med deg og gir oss del i den seier du vant ved din død og oppstandelse. Vi ber deg for dette/disse barn som vi i dag legger i dine hender. La det/dem vokse opp i din kirke som ditt/dine barn. Lær det/dem å frykte og elske deg. Led det/dem ved din Ånd og bevar det/dem fra det onde.

Amen.

Den som forretter spør:

Vil dere/du at NN .....skal døpes til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn, og oppdras i den kristne forsakelse og tro?

Foreldre:

Ja

Den som forretter ber:

Gud bevare din utgang og din inngang fra nå av og til evig tid. Jeg tegner deg med det hellige korsets tegn til et vitnesbyrd om at du skal tilhøre den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og tro på ham.

Forklaring

Korsets tegn tegnes over barnets bryst, først fra panne til bryst, og deretter fra side til side. Dette leddet med korsets tegn kan kretsstyret eller den enkelte forsamling bestemme selv om de ønsker å bruke.

Den som forretter

- øser tre ganger vann over barnets hode mens han sier:

*NN..... Etter vår Herre
Jesu Kristi ord og befaling døper jeg deg til
Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn.*

Så legger han hånden på barnets hode og sier:

*Herren velsigne deg og bevare deg.
Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg
nådig. Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred.
Amen*

6. Lovprisning og bønn

Den som forretter:

*Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, som
etter sin store miskunn har gjenfødt oss til et
levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de
døde.(1Pet 1:3)*

Ordringer

Deretter takk og bønn, for eksempel slik:

Den som forretter:

La oss takke og be.

Herre Gud, himmelske Far, du har lovet at du vil være vår Gud og våre barns Gud og vise din miskunn mot slekt etter slekt. Vi takker deg fordi du tar imot oss i den hellige dåp og der gir oss din Hellige Ånd med syndenes forlatelse, liv og salighet. Vi ber deg, hjelp oss å stride den gode strid, fullende løpet og bevare troen. Før oss fram til det evige liv, ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre.

La oss sammen be Herrens bønn:

Fader vår, du som er i himmelen!

La ditt navn holdes hellig. La ditt rike komme.

La din vilje skje på jorden som i himmelen.

Gi oss i dag vårt daglige brød.

Forlat oss vår skyld, som vi og forlater våre skyldnere.

*Led oss ikke inn i fristelse,
men frels oss fra det onde.*

For riket er ditt, og makten og æren i evighet.

Amen

Den som forretter sier:

Alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død. Vi ble altså begravet med ham ved dåpen til døden, for at likesom Kristus ble oppreist fra de døde ved Faderens herlighet, så skal også vi vandre i et nytt liv. (Rom 6:3b-4)

Forsamlingen setter seg

7. Dåpens forpliktelse

Den som forretter, oppfordrer foreldre, faddere og forsamling til å la den/de dømte være gjenstand for forbønn og kristen omsorg.

Dåpshandlingen avsluttes med en salme.

Dåp uten forsamlingens nærvær

Hvor det er sykdom eller noe annet som er til hinder for at dåpen kan skje i forsamlingens nærvær, kan den forrettes på et annet egnet sted. I disse tilfeller anbefales den/de dømte til forsamlingens forbønn. Dette skjer ved et offentlig møte så snart som mulig etter dåpen.

Ordnungen

Dåp av voksne

- bokmål

---

1. Dåpssalme

Handlingen innledes med en dåpssalme

2. Hilsen

Den som forretter:

*Vår forsamling gleder seg i dag over å ta imot NN
.....til dåp. Ved dåpen får vi del i frelsen og
tas inn i den kristne kirke. I livet sammen med
Gud og hans folk vokser vi i tro, kjærlighet og
lydighet mot hans vilje.*

Forklaring

Den som forretter kan nå holde en kort andakt som sier noe om hva dåpen er og hva den gir, eller lese et par vers fra Det nye testamente

f.eks. Joh 3,1-6; Apg 2,37-39; Tit 3,5; Rom 6,3-5]

Etter andakten passer det med en salme eller en sang.

Den som forretter:

Holder du/dere fast ved ønsket om å bli døpt med den kristne dåp?

Dåpskandidaten(e)

Ja

Den som forretter:

Da du/dere ved Guds nåde har fått del i den frelsende sannhet etter Guds ord, vil vi nå i vår Herre Jesu navn innlemme deg/dere ved den hellige dåp i hans troende forsamling. I denne forsamling vil Gud selv ved sin Hellige Ånd holde deg/dere oppe i en levende tro. Han som begynte en god gjerning i deg/dere, vil fullføre den inntil Jesu Kristi dag.

3. Skriftlesning

Den som forretter

La oss høre vår Herre Jesu Kristi befaling om dåpen:

Meg er gitt all makt i himmel og på jord! Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn, og lærer dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende! (Matt 28:18-20)

4. Forsakelsen og troen

Den som forretter:

Vi reiser oss og står under dåpshandlingen.

Den som forretter

- henvendt til dåpskandidaten(e):

Forsaker du Djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen?

Dåpskandidaten

(Ja)

Den som forretter

Tror du på Gud Fader, Den Allmektige, himmelens og jordens skaper?

Dåpskandidaten

(Ja)

Den som forretter

Tror du på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre, Som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd, født av Jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet, fór ned til dødsriket, stod opp fra de døde tredje dag, fór opp til himmelen, sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd, skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde?

Dåpskandidaten

(Ja)

Den som forretter

Tror du på Den Hellige Ånd, en hellig, allmen kirke, de helliges samfunn, syndenes forlatelse, legemets oppstandelse og det evige liv?

Dåpskandidaten

(Ja)

5. Dåpshandlingen

Den som forretter

-ber en fri bønn eller:

Herre Jesus Kristus, du har sagt at ingen kan komme inn i Guds rike uten å bli født på ny av vann og Ånd. Vi takker deg fordi dåpens vann ved ditt ord er en nådens kilde, der du forener oss med deg og gir oss del i den seier du vant ved din død og oppstandelse. Vi ber deg for han/henne/dem som vi i dag døper. Bevar han/henne/dem i troen på deg i en daglig omvendelse. Hjelp han/henne/dem til alltid å frykte og elske deg. Led han/henne/dem ved din Ånd og bevar han/henne/dem fra det onde. Amen.

Gud bevare din utgang og din inngang fra nå av og til evig tid. Jeg tegner deg med det hellige korsets tegn til et vitnesbyrd om at du skal tilhøre den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og tro på ham.

Dette leddet med korsets tegn kan kretsstyret eller den enkelte forsamling bestemme selv om de ønsker å bruke.

Den som forretter

- øser tre ganger vann over kandidatens hode og sier:

*NN.....Etter vår Herre Jesu Kristi ord
og befaling døper jeg deg til Faderens og Sønnens
og Den Hellige Ånds navn!*

Under håndspåleggelsen:

*Herren velsigne deg og bevare deg.
Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg
nådig.
Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred. Amen*

6. Lovprisning og bønn

Den som forretter:

*Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, som
etter sin store miskunn har gjenfødt oss til et
levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de
døde. (1Pet 1:3)*

Deretter takk og bønn, for eksempel slik:

La oss takke og be.

*Herre Gud, himmelske Far, du har lovet at du vil
være vår Gud og vise din miskunn mot slekt etter
slekt. Vi takker deg fordi du tar imot oss i den
hellige dåp og der gir oss din Hellige Ånd med
syndenes forlatelse, liv og salighet. Vi ber deg,
hjelp oss å stride den gode strid, fullende løpet og
bevare troen. Før oss fram til det evige liv, ved din
Sønn, Jesus Kristus, vår Herre.*

La oss sammen be Herrens bønn.

*Fader vår, du som er i himmelen! La ditt navn holdes hellig. La ditt rike komme. La din vilje skje på jorden som i himmelen. Gi oss i dag vårt daglige brød. Forlat oss vår skyld, som vi og forlater våre skyldnere. Led oss ikke inn i fristelse, men frels oss fra det onde.
For riket er ditt, og makten og æren i evighet.
Amen*

Den som forretter sier:

Alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død. Vi ble altså begravet med ham ved dåpen til døden, for at likesom Kristus ble oppreist fra de døde ved Faderens herlighet, så skal også vi vandre i et nytt liv. (Rom 6:3b-4)

Forsamlingen setter seg.

7. Dåpens forpliktelser

Den som forretter, oppfordrer den/de dømte og forsamlingen til å leve i sin dåpspakt.

Dåpshandlingen avsluttes med en salme.

Dåp uten forsamlingens nærvær

Hvor det er sykdom eller noe annet som er til hinder for at dåpen kan skje i forsamlingens nærvær, kan den forrettes på et annet egnet sted. I disse tilfeller anbefales den/de dømte til forsamlingens forbønn. Dette skjer ved et offentlig møte så snart som mulig etter dåpen.

Dåp av born

- nynorsk

Til vanleg forrettar ein dåpen i eit offentleg møte. Ein ynskjer at ein av foreldra ber barnet til dåpen.

1 Dåpssalme

Handlinga tek til med ein dåpssalme.

2 Helsing

Den som forrettar:

Forsamlinga vår gled seg i dag over å få ta imot dette barnet/desse borna til dåp. Ved dåpen skal det/dei få del i frelsa og koma inn i den kristne kyrkja. I livet saman med Gud og hans folk skal det/dei veksa i tru, kjærleik og lydnad mot hans vilje.

Forklaring

Den som forrettar, kan nå halde ein kort andakt som seier noko om kva dåpen er og kva den gjev, eller lese eit par vers frå Det nye testamente. (Til dømes: Joh 3,1-6; Apg 2,37-39; Tit 3,5; Rom 6,3-5)

Etter andakten passar det med ein salme eller ein song.

3 Skriftlesnad

Den som forrettar:

Lat oss høyra Herren Jesu Kristi føresegn om dåpen:

Eg har fått all makt i himmelen og på jorda! Gå difor ut og gjer alle folkeslag til læresveinar, med di de døyper dei til namnet åt Faderen og Sonen og Den Heilage Ande, og lærer dei å halda alt det som eg har bode dykk. Og sjå, eg er med dykk alle dagar så lenge verda står! (Matt 28:18-20)

Lat oss også høyra korleis Herren Jesus Kristus innbyd småborna til seg:

Og dei bar små born til han for at han skulle røra ved dei. Men læresveinane truga dei som bar dei. Men då Jesus såg det, vart han harm og sa til dei: Lat dei små borna koma til meg, hindra dei ikkje! For Guds rike høyrer slike til. Sanneleg seier eg dykk: Den som ikkje tek imot Guds rike som eit lite barn, skal slett ikkje koma inn i det! Og han tok dei på fanget og la hendene på dei og velsigna dei. (Mark 10:13-16)

Med takk og tru ber vi då borna våre til den heilage dåpen. Dei er fødde med menneskeslekta si synd og skuld, men i dåpen vert dei Guds born, fødde på nytt ved Den Heilage Ande.

4 Forsakinga og trua

Den som forrettar.

Vi reiser oss og står under dåpshandlinga.

Lat oss vedkjennast forsamlinga si forsaking og tru som vi døyper dette barnet/desse borna til.

Eg forsakar djevelen og alle hans gjerningar og alt hans vesen.

Eg trur på Gud Fader, den allmektige, som skapte himmel og jord.

Eg trur på Jesus Kristus, Guds einborne Son, vår Herre, som vart avla ved Den Heilage Ande, fødd av Maria møy, pint under Pontius Pilatus, vart krossfest, døydde og vart gravlagd, fór ned til dødsriket, stod opp frå dei døde tredje dagen, fór opp til himmelen, sit ved høgre handa åt Gud, den allmektige Fader, skal koma att derifrå og døma levande og døde.

*Eg trur på Den Heilage Ande, ei heilag, allmenn kyrkje, eit samfunn av dei heilage, forlating for syndene, oppstode av lekamen og evig liv.
Amen.*

5 Dåpshandlinga

Den som forrettar

- bed anten ei fri bøn eller denne bøn:

Herre Jesus Kristus, du har sagt at ingen kan koma inn i Guds rike utan at han vert fødd på nytt av vatn og Ande. Vi takkar deg fordi dåpsvatnet ved ditt ord er ei nådekjelde, der du gjev oss del i den sigeren du vann ved din død og di oppstode. Vi bed deg for dette barnet/desse borna som vi i dag legg i dine hender. Lat det/dei veksa opp i di kyrkje som ditt barn/dine born. Lær det/dei å ottast og elska deg. Lei det/dei ved din Ande og vara det/dei frå alt vondt. Amen.

Deretter spør han:

Vil de/du at NN .....skal døypast til namnet åt Faderen og Sonen og Den Heilage Ande, og oppsedast i den kristne forsaking og tru?

Foreldra:

Ja.

Den som forrettar.

Gud vare din utgang og din inngang frå no og til evig tid. Eg signar deg med det heilage krossmerket til vitnemål om at du skal høyra den krossfeste og oppstadne Jesus Kristus til og tru på han.

Forklåring

Signinga med krossmerket kan ein ta i bruk om styret for krinsen eller den enskilde forsamling ynskjer det.

Den som forrettar

- auser tre gonger vatn over hovudet til barnet medan han seier.

NN.....Etter vår Herre Jesu Kristi ord og føresegn døyper eg deg til namnet åt Faderen og Sonen og Den Heilage Ande!

Så legg han handa på hovudet til barnet og seier.

Herren velsigne deg og vare deg. Herren late sitt andlet lysa over deg og vere deg nådig. Herren lyfte sitt åsyn på deg og gjeve deg fred. Amen.

6 Lovprising og bøn

Den som forrettar.

Lova vere Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, som etter si store miskunn har atterfødt oss til ei levande von ved Jesu Kristi oppstode frå dei døde! (1Pet 1:3)

Deretter takk og bøn, til dømes slik:

Den som forrettar

Lat oss takka og be. Herre Gud, himmelske Far, du har lova at du vil vera Gud for oss og borna våre og visa di miskunn mot slekt etter slekt. Vi takkar deg for at du tek imot oss i den heilage dåpen og der gjev oss din Heilage Ande med forlating for syndene, liv og sæle. Vi bed deg, hjelp oss å strida den gode striden, fullføra laupet og halda fast ved trua. Før oss fram til det evige livet, ved Son din, Jesus Kristus, vår Herre.

Lat oss saman be Herrens bøn.

Fader vår, du som er i himmelen Lat namnet ditt helgast. Lat riket ditt koma. Lat viljen din råda på jorda så som i himmelen. Gjev oss i dag vårt daglege brød. Forlat oss vår skuld, som vi óg forlet våre skuldmenn. Før oss ikkje ut i freisting, men frels oss frå det vonde. For riket er ditt, og makta og æra i all æve. Amen.

Den som forrettar seier.

Alle vi som vart døypte til Kristus, vart døypte til døden hans. Vi vart altså gravlagde med han ved dåpen til døden, så at liksom Kristus vart oppreist frå dei døde ved Faderens herlegdom, slik skal vi òg ferdast i eit nytt liv. (Rom 6:3b-4)

Forsamlinga set seg.

7 Forpliktinga i dåpen

Den som forrettar

- oppmodar foreldra og forsamlinga til å be for den/dei døypte og syna han/dei kristen omsut.

Dåpshandlinga vert avslutta med ein salme.

Dåp utan forsamlinga sitt nærvære

Der det er sjukdom eller noko anna som er til hinder for at dåpen kan skje i nærvære av forsamlinga, kan ein forretta dåpen ein annen stad som er skikka til det. I slike høve skal ein leggja forsamlinga på hjarta at dei skal be for den/dei som er døypt(e). Dette gjer ein ved eit offentleg møte så snart som råd etter dåpen.

Til vanleg forrettar ein dåpen i eit offentleg møte.

Dåp av vaksne

- nynorsk

---

1 Dåpssalme

Handlinga tek til med ein dåpssalme.

2 Helsing

Den som forrettar.

Forsamlinga vår gled seg i dag over å få ta imot NN .....til dåp. Ved dåpen får vi del i frelsa og kjem inn i den kristne kyrkja. I livet saman med Gud og hans folk veks vi i tru, kjærleik og lydnad mot hans vilje.

Forklåring

Den som forrettar kan nå halde ein kort andakt som seier noko om kva dåpen er og kva den gjev, eller lese eit par vers frå Det nye testamente. (Til dømes: Joh 3,1-6; Apg 2,37-39; Tit 3,5; Rom 6,3-5)

Etter andakten passar det med ein salme eller ein song

Den som forretter

Held du/de fast ved at du/de vil verta døypt(e) med den kristne dåpen?

Dåpskandidaten/-kandidatane:

Ja

Den som forrettar.

Du/de har fått del i den frelsande sanninga etter Guds ord. Vi vil no i vår Herre Jesu namn ta deg/dykk inn i hans truande kyrkje ved den heilage dåpen. I denne kyrkja vil Gud sjølv ved sin Heilage Ande halda deg/dykk oppe i ei levande tru. Han som tok til med ei god gjerning i deg/dykk, vil fullføra henne - heilt til Jesu Kristi dag.

3 Skriftlesnad

Den som forrettar.

*Lat oss høyra Herren Jesu Kristi føresegn om dåpen:
Eg har fått all makt i himmelen og på jorda! Gå difor ut og gjer alle folkeslag til læresveinar, med di de døyper dei til namnet åt Faderen og Sonen og Den Heilage Ande, og lærer dei å halda alt det som eg har bode dykk. Og sjå, eg er med dykk alle dagar så lenge verda står! (Matt 28:18-20)*

4 Forsakinga og trua

Den som forrettar.

Vi reiser oss og står under dåpshandlinga.

Så vender han seg til dåpskandidaten/-kandidatane og spør.

Forsakar du djevelen og alle hans gjerningar og alt hans vesen?

(Ja)

Trur du på Gud Fader, den allmektige, som skapte himmel og jord?

(Ja)

Trur du på Jesus Kristus, Guds einborne Son, vår Herre, som vart avla ved den Heilage Ande, fødd av Maria møy, pint under Pontius Pilatus, vart krossfest, døydde og vart gravlagd, fór ned til dødsriket, stod opp frå dei døde tredje dagen, fór opp til himmelen, sit ved høgre handa åt Gud, den allmektige Fader, skal koma att derifrå og døma levande og døde?

(Ja)

Trur du på Den Heilage Ande, ei heilag, allmenn kyrkje, eit samfunn av dei heilage, forlating for syndene, oppstode av lekamen og evig liv?

(Ja)

5 Dåpshandlinga

Den som forrettar

- bed anten ei fri bøn eller denne bøna:

Herre Jesus Kristus, du har sagt at ingen kan koma inn i ditt rike utan han vert fødd av vatn og Ande. Vi takkar deg for at dåpsvatnet ved ditt ord er ei nådekjelde, der du sameinar oss med deg og gjev oss del i den sigeren du vann ved din død og di oppstode. Vi bed deg for han/henne/dei som vi døyper i dag. Vara han/henne/dei i trua på deg i ei dagleg omvending. Hjelp han/henne/dei til alltid å ottast og elska deg. Lei han/henne/dei ved din Ande og vara han/henne/dei frå det vonde. Amen.

Gud vare din utgang og din inngang frå no og til evig tid. Eg signar deg med det heilage krossmerket til vitnemål om at du skal høyra den krossfeste og oppstadne Jesus Kristus til og tru på han.

Forklåring

Signinga med krossmerket kan ein ta i bruk om styret for krinsen eller den enskilde forsamling ynskjer det.

Den som forrettar

- auser tre gonger vatn over hovudet til den som vert døypt, medan han seier.

NN.....Etter vår Herre Jesu Kristi ord og føresegn døyper eg deg til namnet åt Faderen og Sonen og Den Heilage Ande!

Så legg han handa på hovudet til den som er døypt og seier.

Herren velsigne deg og vare deg. Herren late sitt anledt lysa over deg og vere deg nådig. Herren lyfte sitt åsyn over deg og gjeve deg fred. Amen.

6 Lovprising og bøn

Den som forrettar

Lova vere Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, som etter si store miskunn har atterfødt oss til ei levande von ved Jesu Kristi oppstode frå dei døde! (1Pet 1:3)

Deretter takk og bøn, til dømes slik:

Lat oss takka og be.

Herre Gud, himmelske Far, du har lova at du vil vera vår Gud og visa di miskunn mot slekt etter slekt. Vi takkar deg for at du tek imot oss i den heilage dåpen og der gjev oss din Heilage Ande med forlating for syndene, liv og sæle. Vi bed deg, hjelp oss å strida den gode striden, fullføra laupet og halda fast ved trua. Før oss fram til det evige livet, ved Son din, Jesus Kristus, vår Herre.

Lat oss saman be Herrens bøn.

Fader vår, du som er i himmelen! Lat namnet ditt helgast. Lat riket ditt koma. Lat viljen din råda på jorda så som i himmelen. Gjev oss i dag vårt daglege brød. Forlat oss vår skuld, som vi óg forlet våre skuldmenn. Før oss ikkje ut i freisting, men frels oss frå det vonde. For riket er ditt, og makta og æra i all æve. Amen.

Den som forrettar

Alle vi som vart døypte til Kristus, vart døypte til døden hans? Vi vart altså gravlagde med han ved dåpen til døden, så at liksom Kristus vart oppreist frå dei døde ved Faderens herlegdom, slik skal vi òg ferdast i eit nytt liv. (Rom 6:3b-4)

Forsamlinga set seg.

7 Forpliktinga i dåpen

Den som forrettar

- oppmodar den/dei døypte og forsamlinga til å leva i si dåpspakt.

Dåpshandlinga vert avslutta med ein salme.

Dåp utan kyrkjelyden sitt nærvære

Er det sjukdom eller noko anna hinder for at dåpen kan skje i nærvære av forsamlinga, kan dåpen verta forretta på ein annan stad som er skikka til det. I slike høve skal ein leggja forsamlinga på hjarta at dei skal be for den/dei som er døypt(e). Dette gjer ein ved eit offentleg møte så snart som råd etter dåpen.

Nattverd

Hva nattverden er

Nattverden er et nådemiddel. Gjennom synlige midler gir Gud oss sin usynlige nåde.

I nattverden får vi del i Jesu legeme som ble brutt til døden for oss, og i hans blod som ble utgydt til syndenes forlatelse

(Matt 26,26-28; 1 Kor 10, 16).

Etter Jesu eget ord holder vi nattverd til minne om hans liv, død og oppstandelse (1 Kor 11,24-25).

Nattverden er et samfunnsmåltid hvor Guds folk forkynner for hverandre det felles frelsesgrunnlag vi har - Jesu forsoning (1 Kor 11,26; 10,17).

Nattverden er en forsmak på det himmelske nattverdmåltid hvor frelste syndere skal "sitte til bords sammen med Abraham, Isak og Jakob»

(Matt 8, 11; 26,29).

Fri nattverd

Troende mennesker har rett til å samles om nattverdbordet også uten at det skjer ved en gudstjeneste eller under ledelse av noen prest. Når vi samles slik, kaller vi det gjerne fri nattverd. Da gis det vanligvis også anledning til bønn og vitnesbyrd.

Noen praktiske råd

---

1. Arrangeres det egne nattverdmøter på bedehuset eller i et annet forsamlingslokale, vil vi anbefale at det velges en eller flere menn som deler ansvaret for å lede disse samlingene. Disse må ha godt vitnesbyrd for lære og liv.
Nattverd kan også arrangeres der en samling av troende er blitt enige om det. Legges nattverdfeiringen til et vanlig foreningsmøte, er det naturlig at foreningslederen eller en annen som har foreningens tillit leder nattverdmøtet.
2. Finn en bestemt dag for nattverdmøtene og la de være regelmessige. Ved å bruke nattverden styrkes både den enkelte kristen og fellesskapet.
3. Nattverdforvaltningen skal skje på en verdig måte. Sørg for å tilrettelegge alt i god tid før samlingen. F.eks kan lederen sitte ved et bord foran forsamlingen eller alle sitter rundt et bord. Det er viktig at den ytre rammen er med å gjøre nattverdmøtet til en høytidsstund
4. Nattverdvin bør kjøpes inn og brukes i nattverdsamlingen. Som brød kan det enten brukes oblater eller annet brød.
5. Ved innbydelse til nattverd må det understrekes at nattverden er for de som bekjenner Jesus som sin frelser.
6. I samvær hvor barn er til stede, må det unngås at de opplever et press til å bli med til nattverd. Barnets foreldre/foresatte må vurdere om deres barn skal være med. Her må det vises visdom og sjelesørgerisk holdning. Det kan også være aktuelt å velsigne barna.

Nattverdhandlingen

Før selve nattverdmåltidet bør en synge en passende sang/salme. Lederen kan så holde en kort tale eller si noen ord i tilknytning til et bibelvers. Han kan også be én eller to av deltakerne om å lede i bønn.

1 Lederens innledning (bokmål)

Når vi nå er samlet til nattverd, vil vi legge hverandre på hjertet Jesu ord da han sa: Dette er mitt legeme som blir gitt for dere --- Og dette er mitt blod som blir utøst for dere til syndenes forlatelse. Vi skal tro disse ord slik de står i vår Bibel, og ta dem til hjertet. La oss så sammen takke Gud for så stor en gave, elske hverandre av et rent hjerte, og med alt Guds folk ha trøst og glede i Jesus Kristus, vår Herre.

2 Innstiftelsesordene (bokmål)

(fra I Kor 11,23-26):

For jeg har mottatt fra Herren det som jeg også har overgitt til dere, at Herren Jesus den natt da han ble forrådt, tok et brød, takket, brøt det og sa: Dette er mitt legeme, som er for dere. Gjør dette til minne om meg! Likeså tok han også kalken etter aftensmåltidet og sa: Denne kalk er den nye pakt i mitt blod. Gjør dette, så ofte som dere drikker den, til minne om meg! For så ofte som dere eter dette brød og drikker denne kalk, forkytter dere Herrens død, inntil han kommer.

1 Innleiingsord ved leiaren (nynorsk)

Når vi no er samla til natverd, vil vi leggje kvarandre på hjarte Jesu ord då han sa: Dette er min lekam, som er for dykk --- Og dette er mitt blod som vert utrent for dykk til forlating for syndene. Vi skal tru desse orda slik dei står i vår Bibel, og ta dei til hjarte. La oss saman takke Gud for denne store gåva, elske kvarandre av eit reint hjarte og saman med alt Guds folk ha trøyst og glede i Jesus Kristus, vår Herre.

2 Innstiftingsorda (nynorsk)

(frå I Kor 11,23-26):

For eg har fått frå Herren det som eg óg har gjeve over til dykk, at Herren Jesus, den natta då han vart sviken, tok eit brød, takka, braut det og sa: Dette er min lekam, som er for dykk. Gjer dette til minne om meg! Like eins tok han kalken etter kveldsmåltidet og sa: Denne kalken er den nye pakt i mitt blod. Gjer dette, så ofte som de drikk av han, til minne om meg! For så ofte som de et dette brødet og drikk denne kalken, forkynner de Herrens død, til dess han kjem.

Ordringer

3 Nattverdmåltidet

Etter innstiftelsesordene gir lederen brødet til sidemannen/medhjelperen og sier:

Dette er Jesu legeme

På samme måten gjør han også med vinen og sier:

Dette er Jesu blod.

Nattverdgjestene sier så det samme når de sender brødet og vinen til sidemannen.

- Mens brødet og vinen går rundt mellom deltakerne, kan en synge, gjerne litt dempet.
- Medhjelperne passer på at ingen blir forbigått, men at alle får brødet og vinen tilsendt.
- Så sant mulig, bør det etter selve nattverdhandlingen gis anledning til bønn, vitnesbyrd og forbønn.

Lederen:

(bokmål)

Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus har nå gitt oss sitt hellige legeme og blod, som han gav til soning for alle våre synder. Han styrke oss med det og holde oss oppe i en sann tro til det evige liv.

(nynorsk)

Den krossfeste og oppstandne Jesus Kristus har no gjeve oss sin heilage lekam og sitt dyre blod. Ved det har han gjort soning for alle våre synder. Han styrkje oss med det og halde oss oppe i ei sann tru til det evige liv.

Ordninger

Forslag til avslutning

Sangvers

Alle reiser seg og tar hverandre i hendene

*Kom, la oss kjærlig vandre Og legge hand i hand.
Og holde av hverandre I dette trengsels land! Som barn vi være må.
På veien ikke stride. Guds engler ved vår side Som søsken med vil gå*

(Sangboka nr. 565 vers 3)

Ber sammen Herrens bønn

Lederen

- lyser velsignelsen

(bokmål)

Herren velsigne deg og bevare deg.
Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig.
Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred.
Amen

eller

Må så vår Herren Jesu Kristi nåde,
Guds kjærlighet og Den Hellige Ånds samfunn være med dere alle!
Amen

(nynorsk)

Herren velsigne deg og vare deg.
Herren late sitt anlet lysa over deg og vere deg nådig.
Herren lyfte sitt åsyn på deg og gjeve deg fred.
Amen

eller

Må så vår Herren Jesu Kristi nåde,
Guds kjærleik og Den Heilage Andens samfunn vere med dykk alle!
Amen

Salving og forbønn for syke

En tjeneste

Salving og forbønn for syke mennesker praktiseres etter de løfter og formaninger vi finner i Guds ord. Dette står ikke i motsetning til det å søke medisinsk hjelp. Mennesker som er syke eller på andre måter er inne i vanskeligheter, må omslutes med omsorg, omtanke og forbønn. Dette er en del av tjenesten i De helliges samfunn.

I tillegg til denne generelle omsorgen og forbønnen taler Guds Ord om at den syke kan salves i tilknytning til forbønnen.

Jakob 5,14

Er noen blant dere syke? La ham kalle til seg menighetens eldste, og de skal be for ham og salve ham med olje i Herrens navn.

Salving og forbønn for syke er

ikke noe som forsamlingen eller forkynneren først og fremst skal ta initiativ til. Utfordringen ligger heller i at det blir forkynt slik om Guds makt, storhet, nåde og løfter om bønnehørrelse at det blir naturlig for den syke, eller den sykes nærmeste familie, å kalle til seg noen av forsamlingens åndelige ledere. Når dette skjer, skal de med frimodighet etterkomme ønsket. Også forkynnere opplever at slike ønsker kommer til dem i forbindelse med møtevirksomheten de har.

I det følgende vil vi gi noen praktiske råd for salving og forbønn for syke. Vi understreker at vi ikke er bundet til noe bestemt rituale. Dette er derfor bare én måte å gjøre det på.

Praktiske råd

1

En åndelig leder eller forkynner som den syke har tillit til, leder forbønnshandlingen.

Det er viktig at den syke får god tid til samtale og sjelesorg, og slik kan få hjelp til å hvile i Guds omsorg uansett hvordan Gud svarer. Vi vil anbefale at lederen på forhånd har en personlig samtale med den syke, der vedkommende kan få anledning til sjelesorg og syndsbekjennelse.

Den syke må også få uttrykke ønske om hvem som skal delta under selve forbønnshandlingen.

2

Forbønnshandlingen kan innledes ved at lederen holder en kort andakt og med et sjelesørgerisk sikte sier litt om sykdom og helbredelse. Noen ord om det rent praktiske ved handlingen, hører også med. Innledningen avsluttes med å innvie stunden i bønn til Gud.

3

Den syke kan enten ligge, sitte eller knele under selve salvingen og forbønnen, alt etter helsetilstand. Med hensyn til tidsbruk er det nødvendig å ta hensyn til den sykes tilstand og krefter.

4

Til salvingen er vi ikke bundet til å bruke en bestemt olje. Olivenolje er imidlertid vanlig.

5

Den som leder forbønnshandlingen, leser Jakob 5, 13-18 og salver den syke ved å føre fingeren med olje over den sykes panne i det han f.eks. sier: "I Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn.»

6

De som er med på forbønnshandlingen, ber under håndspåleggelsen for den syke. Den syke kan også be om han/hun ønsker det.

7

Til slutt oppsummerer lederen det de har gjort og vektlegger at den syke nå er lagt i Guds hender. Der skal den syke få hvile i at Guds vilje skjer.

8

Alle ber Herrens bønn sammen og lederen lyser velsignelsen.

9

Er den syke et barn eller ute av stand til selv å be om forbønn, kan han/hun bli salvet og bedt for etter familiens ønske.

Nådemidlene

- Guds utstrakte hånd

Vi har tre nådemidler: Guds ord, dåpen og nattverden. De to siste kalles også sakramentene.

I det følgende har vi en litt forkortet gjennomgang av nådemidlene skrevet av Olav Uglem. Det ble først utgitt som brevkurs i Biblia Fjernundervisning.

Innledning

Uttrykket «nådemiddel» finner vi ikke i Bibelen. Det skal vi imidlertid ikke la oss anefekte av i denne sammenheng. I kristent språkbruk finner vi en rekke ord og uttrykk som ikke i og for seg er bibelske, men som likevel gir uttrykk for et klart bibelsk innhold. Uttrykket Guds treenighet f.eks. er ikke et bibelsk uttrykk i bokstavelig forstand, selv om det gir uttrykk for en bibelsk sannhet om Gud. Slik er det også med begrepet nådemidler. Med dette begrepet tenker vi på Guds ord, dåpen og nattverden. De to siste samler vi også i fellesbetegnelsen sakramentene.

For at vi skal bli frelst

Selve begrepet nådemidler kan vi definere som midler Gud bruker for å tilby og gi et menneske sin nåde. Det er altså her tale om ytre, sansbare midler som Gud bruker for å nå et menneske med sitt tilbud om nåde og gi et menneske sin nåde. I et av bekjennelsesskriftene til den lutherske kirken er det formulert slik: «For at vi skal komme til denne tro (dvs. den frelsende tro), er det innstiftet en tjeneste med å lære evangeliene og meddele sakramentene. For ved Ordet og sakramentene som midler, blir Den Hellige Ånd gitt, han som virker troen hvor og når Gud vil i dem som hører evangeliet (Aug. 5)

Gud som subjekt

Felles for nådemidlene er altså at de er uttrykk for Guds handling. Det er uttrykk for Guds handling med menneskene, med oss. Det er han som ved og gjennom disse midlene henvender seg til oss og handler med oss. Her er det ikke mennesket som er subjekt, her er det ikke mennesket som handler eller presterer noe.

Her er det Gud som er subjekt. Det er han som handler, han som tilbyr og han som gir. Igjennom og ved alle nådemidlene er det én ting han sikter på: å frelse mennesket. Forskjellen mellom nådemidlene består i at de representerer forskjellige midler Gud bruker for å nå dette målet. Men de er alle tre midler som han, - og han alene bruker.

Ordet som nådemiddel - nådemiddel nr. 1

Når vi her velger å behandle Guds ord som nådemiddel først, er det fordi Ordet er det grunnleggende nådemiddel. Det er et nådemiddel alene, og det er grunnleggende også når det gjelder dåp og nattverd. Det er ved Ordet og vannet at dåpen blir et nådemiddel. Det er ved Ordet at nattverdelementene brød og vin blir til Jesu legeme og blod.

1. Guds ord er et nådemiddel fordi det er Guds ord

La oss prøve å samle i noen punkter hva det ligger i at Guds ord er et nådemiddel.

Det profetiske ord

Ordet er fra ham, og det er han som har dratt omsorg for at det ble tilgjengelig for oss. Vi skal her ta med et par ord fra Skriften selv som forteller dette. I 2 Pet 1,21 leser vi: «For aldri er noe profetord brakt fram ved menneskers vilje, men de hellige Guds menn talte drevet av Den Hellige Ånd.» Vi skal her merke oss to ting. Det var Den hellige ånd som drev ordet fram. For det andre, dette ordet som ble drevet fram, var Guds ord.

Patmos, forteller han om opphavet til det skriftet som vi i dag kaller Johannes åpenbaring. Det kom til fordi han fikk beskjed av Den Hellige Ånd om å skrive. Vi leser i Åp 1, 11 at Ånden sa til ham: «Det du ser, skriv det i en bok...» Her skal vi også merke oss to ting. Guds Ånd gav beskjed om at det skulle skrives, og han gav beskjed om hva som skulle skrives: «Det du ser, skriv det...» Du skal ikke skrive hva som helst, heller ikke det du synes passer, men det du ser. Gud har altså når det gjelder Ordet, dratt omsorg både for at det ble skrevet, ble til, og hva som skulle stå der.

Det du ser....

Da Johannes var fordrevet til øya

2. Ordet er et nådemiddel fordi det er Kristus som er Ordets sentrum.

Paulus' forkynnelse

Når Paulus skal gi et sammenfattende uttrykk for sin og de andres forkynnelse, sier han det slik: «Men vi forkynner Kristus korsfestet» (1 Kor 1,23). Og i 1 Kor 2,2 sier han det slik: «For jeg ville ikke vite av noe blant dere, uten Jesus Kristus, og ham korsfestet.» La oss ta med enda et ord fra 1 Kor. I Kap. 15,3-4 sammenfatter Paulus sin forkynnelse i disse ordene: «For jeg overgav dere blant de første ting det som jeg selv mottok: At Kristus døde for våre synder etter Skriftene, og at han ble begravet, og at han oppstod på den tredje dag etter Skriftene.» Dette budskapet om Jesu død og oppstandelse var altså det første og det viktigste i apostlenes forkynnelse. Og dette budskapet hadde han selv mottatt, sier han. Det betyr at dette var hovedsak og hovedtema i den apostoliske tradisjon, altså ikke bare hovedsak for Paulus, men for apostlene som han hadde mottatt det av. Enda en ting til skal vi merke oss i det Paulus sier her, nemlig at Jesu soningsdød og hans oppstandelse var etter skriftene. Og med skriftene i denne sammenheng siktes det til Det gamle testamente. Apostelen sier altså her at temaet for Det gamle testamentet er Jesu soningsdød og hans oppstandelse.

Jesu forkynnelse

Men dette var ikke noe som Paulus og apostlene var alene om å forkynne. Dette forkynte også Jesus selv. Et konkret eksempel på dette finner vi i hans samtale med de to Emmausvandrerne (Luk 24,13 flg.). De to var blitt skuffet i sin tro på Jesus. «Vi

håpet at han var den som skulle forløse Israel», sier den ene av dem (v.21). Det første Jesus gjør, er å bebreide dem fordi de er uforstandige og senhjertede til å tro alt det profetene har talt (v.25). Det var denne uforstand og denne tregheten til å tro som hadde ført dem inn i den situasjonen de nå var, nettopp i sitt Kristus-forhold. Det var nemlig en nøye forbindelse mellom deres forståelse av Skriften og deres forhold til ham Skriften talte om. Det var fordi de ikke forstod profetens tale at de ikke hadde forstått det som var skjedd med Jesus. Og så tok Mesteren fatt fra Moses og alle profetene og utla for dem i alle skriftene det som var skrevet om ham.

Det Jesus gjorde her, var å lede disse to, som hadde mistet sin tro, gjennom «alle skriftene» for på den måten å vise dem seg selv. Han hjalp dem altså å tolke GT (Det gamle testamente) ut fra seg selv som GT's sentrum. Først når Emmaus-vandrerne lærte å tolke GT slik, ville både GT og Jesu liv, død og oppstandelse komme i det rette lys. Dette var det som gav dem brennende hjerter, slik at de talte om det da de var på veien tilbake til Jerusalem. For hele disippelflokken sa Jesus det slik (Luk 24,44): «Dette er mine ord som jeg talte til dere mens jeg ennå var hos dere, at alt det måtte oppfylles som er skrevet om meg i Mose lov og profetene og salmene.» Til fariseerne sa Jesus det slik (Joh 5,39): «Dere gransker skriftene fordi dere mener at dere har evig liv i dem - og disse er det som vitner om meg.» Dette er det som gjør Ordet til nådemiddel, at det er Guds eget ord, med Kristus som sentrum.

Sakramentene

- dåp og nattverd

Innledning

Vi har nevnt at begrepet nådemiddel i kristen språkbruk omfatter Guds ord og sakramentene. Heller ikke begrepet sakrament finner vi i Skriften. I følge luthersk lære er et sakrament en handling som er innstiftet på Jesu befaling der den usynlige nåde blir gitt ved et synlig middel eller tegn.

Jesu innstiftelse

Vi skal merke oss to ting i denne definisjonen. For det første, sakramentet har sin grunn i Jesu innstiftelse. Ordningen med sakramentene er altså en Gud-villet ordning. De har ikke sitt utspring i menneskets tanke eller idé, men i Guds tanke. Jesus gav disiplene beskjed om å døpe, og i samband med nattverdsinnstiftningen sa han: «Gjør dette til minne om meg!» (1 Kor 11,24).

Et synlig middel

Det andre er at det her er tale om et synlig middel eller tegn. Et sakrament inneholder to ledd, Guds ord og tegnet, det synlige middel. I dåpen er det synlige middel vann, i nattverden brød og vin. Også dette synlige tegnet hører inn under Guds bestemmelse og forordning.

Gud som subjekt

Vi definerte begrepet nådemiddel som et middel Gud bruker til å tilby og gi et menneske sin nåde. Denne

definisjonen gjaldt ikke bare Ordet som nådemiddel, men også sakramentene. Ved og gjennom sakramentene handler Gud. De er et uttrykk for hans omsorg. Ved sakramentene tilbyr Gud syndenes forlatelse, og han virker og styrker troen på syndenes forlatelse. I sakramentene kommer Gud til oss ikke bare gjennom det hørte og leste ord, men også gjennom det vi kan kalle «det synlige ord», ordet sammen med vannet i dåpen og ordet sammen med brødet og vinen i nattverden. Sakramentene er uttrykk for Guds nådige vilje og omsorg.

Forbilder i den gamle pakt

La oss før vi går over til å tale om sakramentene hver for seg, ta med enda et fellestrekk ved dem. De har begge sine forbilder i den gamle pakt. Dåpen har sitt forbilde i omskjærelsen. Omskjærelsen var paktstegnet i den gamle pakt. Den ble foretatt på alle guttebarn når de var åtte dager gamle, og var inngangen til paktsfolket og tegnet på at de hørte paktsfolket til. Det var altså ikke slektstilhørighet

eller rasefellesskap som gjorde at de hørte paktsfolket til, men pakstegnet. Nattverden har sitt forbilde i det jødiske påskemåltidet som var den gamle pakts pakstmåltid. Det var paktsfolket som kom sammen til dette måltidet.

Det var jo også i sammenheng med spisingen av påskelammet at Jesus innstiftet nattverden. I Matt 26,26 er det sagt slik: «Mens de nå holdt måltid, tok Jesus et brød ...»

Dåpen

- nådemiddel nr 2

Hva sier Luthers lille katekisme?

Før vi går over til å se på hva Guds ord sier om dåpen, skal vi se på hva Luther sier om den i sin lille katekisme. Her oppsummeres hva som egentlig er luthersk dåpslære. I den 4. parten av den lille katekisme behandles dåpen. Der spør Luther slik: «Hva gagn har vi av dåpen?» Svar: «Dåpen virker syndenes forlatelse, frelser fra døden og djevelen og gir evig salighet til alle som tror. Dette er Guds ord og løfte.» I et annet spørsmål heter det: «Hvordan kan vann gjøre så store ting?» Svar: «Vann gjør det ikke, men Guds ord som er forent med vannet, og troen som liter trygt på dette ordet. Uten Guds ord er vannet bare vann og ingen dåp, men med Guds ord er det en dåp, et nådens bad til gjenfødelse ved Den Hellige Ånd.»

Vi skal repetere noen av uttrykkene når det gjelder hva dåpen gir: Den virker syndenes forlatelse, frelser fra døden og djevelen, gir evig salighet, er et nådens bad til gjenfødelse ved Den Hellige Ånd. Dette er unektelig sterke ord. Er det virkelig bibelsk belegg for dette?

Hva sier Guds ord?

Dåpsbefalingen finner vi i Matt 28,19: «Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem til Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn og lærer dem å holde alt jeg har befalt dere.» Jesus gjør det her klart at han vil ha alle folkeslag til disipler, og her nevner han dåpen og opplæringen i det han har befalt som midler i denne tjenesten.

Syndenes forlatelse og Den Hellige Ånds gave

Allerede 1. pinsedag begynte hans disipler å praktisere dette. Da folket spurte hva de skulle gjøre, svarte Peter: «Omvend dere, og la dere alle døpe på Jesu Kristi navn til syndenes forlatelse, så skal dere få Den Hellige Ånds gave.» (Apg 2,38). Syndstilgivelsen og Åndens gave knyttes altså her til dåpen.

Samfunn med Kristus

I Rom 6 taler Paulus om livssamfunnet med Kristus. I v. 3 taler han om «alle vi som ble døpt til Jesus Kristus». Med

uttrykket «døpt til Kristus» mener han her døpt til samfunn med Kristus. Det viser bl.a. fortsettelsen. De som ble døpt til Kristus, er nemlig «døpt til hans død». «Vi ble altså begravet med ham ved dåpen til døden...» (v. 4). Ved dåpen blir vi forenet med Kristus, begravet med ham og oppreist med ham. Vi leser videre i Gal 3,27: «Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus.» Død med ham, oppreist med ham, vokst sammen med ham, kledd i ham. Det er noen av Skriftens uttrykk når det gjelder hva dåpen gir og virker.

Gjenfødelse

La oss ta med enda et Guds ord som taler om denne saken. Vi finner det i Tit 3,5: «Han frelste oss ved badet til gjenfødelse og fornyelse ved Den Hellige Ånd». I oversettelsen fra 1930

står det her: «Gjenfødelsens bad». Her sies det klart at det er gjenfødelse i dåpen. Den er «et bad som gjenføder». Dåpen er altså helt og holdent en guddommelig handling. Det er bare Gud som kan gi syndenes forlatelse, bare han som kan gi samfunn med Kristus, bare han som kan gjenføde og gi Den Hellige Ånd. Nettopp fordi det er et Guds under vi har med å gjøre, skal vi ikke la oss anfekte av at vi ikke «forstår» dette fullt ut. At dåpen helt ut er en Guds handling, fører også det med seg at det ikke her er tale om en lydighetshandling. Uttrykk som f.eks. «å døpe seg» er ukjent for Skriften. Den taler om å «bli døpt» eller «å la seg døpe». Selve formen legger trykket på det som skjer med dåpskandidaten, ikke på det dåpskandidaten gjør.

Dåp av barn

Trenger barnet dåp?

Dette spørsmålet er vesentlig når det gjelder kontroversene barnedåp - voksendåp - eller troendes dåp. Her melder det seg nemlig et par vesentlige saker. Det ene gjelder hva arvesynden er, det andre, og det henger nøye sammen med det første, om det nyfødte barnet fra fødselen av er Guds barn eller ikke.

1. Arvesynden

La oss først se hva de lutherske bekjennelsesskrifter har å si om den saken, for så i neste omgang å undersøke om dette har sin basis i Guds ord.

Hva sier den lutherske bekjennelsen?

I Augustana art. 2 heter det: «Like ens lærer de at alle mennesker som er forplantet på naturlig vis, etter Adams fall blir født med synd, det vil si uten frykt for Gud, uten tillit til Gud og med begjær, og at denne arvelige sykdom og brist virkelig er synd som fordømmer og også nå fører med seg den evige død for dem som ikke blir gjenfødt ved dåpen og Den Hellige Ånd». Vi skal her først merke oss definisjonen på syndsbegrepet: Synd er å være uten frykt for Gud, uten tillit til Gud og med begjær. Denne synden i et menneskes liv er ikke resultat av en utvikling hos det enkelte menneske, men noe det enkelte menneske er født med, - og uten gjenfødelse og syndsforlatelse fører det med seg den evige død. Slik taler altså bekjennelsen om arvesynden som gjør mennesket til

skyldner innfor Gud. Stemmer så dette med Skriftens lære?

Hva sier Guds ord?

Vår onde natur

I Rom 8,7-8 finner vi en beskrivelse av hvordan mennesket er etter sin natur: «Kjødets attrå er jo fiendskap mot Gud, for det er ikke Guds lov lydig, kan heller ikke være det. For de som er i kjødet, kan ikke være Gud til behag.» Denne situasjonen er altså ikke et resultat av en utvikling, men hører mennesket som artsvesen til. Det henger sammen med det mennesket er av naturen.

Av naturen vredens barn

I siste delen av Ef 2,3 beskrives situasjonen med disse ordene: «Vi var av naturen vredens barn.» Vi blir altså ikke vredens barn først når vi vokser til eller er nådd til en viss menneskelig modenhet. Vi er vredens barn av naturen.

Det som er født av kjødet er kjød

Det er en grunntanke i Guds ord at et menneske ved fødselen er borte fra

Gud. Jesus sa det slik til Nikodemus i en sen nattetime: «Det som er født av kjødet er kjød» (Joh 3,6). Det er bare én måte et vredens barn kan bli Guds barn på, og det er ved gjenfødselen.

2. Barnet og troen

Men hva så med barnet og troen? Det sies jo i denne sammenheng at barnet ikke kan tro - og da er vel også sakramentet uten virkning. Så mye ligger rent umiddelbart i selve saken at noen bevisst tro eller troens ytringer og frukter hos et spedbarn kan det ikke være tale om. Men ut fra dette å gjøre seg ferdig med saken, er vel noe lettvtint.

Vi har tidligere sagt at i sakramentet er det Gud som virker og handler. Vi sa det slik: Ved sakramentene tilbyr Gud syndenes forlatelse, og han virker og styrker troen på syndenes forlatelse. Vi må her igjen minne hverandre om rekkefølgen mellom nådemidlene og troen. Det er alltid slik at først kommer nådemidlet, og så kan troen komme. Det er ved og gjennom nådemidlet Gud skaper troen. Ved dåpen tar Gud i sin nåde, og ved det middel han har bestemt, det hjelpeløse barnet inn i samfunn med seg og gjør det til sitt barn. Gir vi oss her til å spekulere over troens styrke, art, modenhet osv., gir vi oss inn på noe som Skriften selv ikke er opptatt med i denne sammenheng.

I Mark 10,13ff. er det gjengitt en beretning som er lærerik i denne sammenheng. Vi får høre om noen som kommer bærende til Jesus

med småbarna sine. Lukas bruker et uttrykk om disse barna som best oversettes med ordet spedbarn (Luk 18,15). Så tok disiplene affære og ville vise mødrene med barna bort. De hadde sikkert sine ganske bestemte meninger både om barnas evne til å tro på og forstå noe av Jesus. Da får vi høre om Herren at han ble vred. Det er ikke ofte at Skriften forteller oss det om Jesus. Men nå skjedde det altså. Og så sa han til disiplene sine: «La de små barn komme til meg, og hindre dem ikke. For Guds rike hører slike til.» Også for slike er Guds rike - slike som etter vår oppfatning verken kan tro eller forstå.

3. Det ufødte barnet

Av og til dukker det opp et spørsmål i forbindelse med barnedåpen som lyder omtrent slik: Hva så med det barnet som ikke blir døpt, går det bortapt?

Spørsmålet er ikke av ny dato. Erik Pontoppidan har det med i sin forklaring som kom allerede i 1737. Vi skal hente både spørsmålet og svaret derfra - Pontoppidan spør slik: «Blir da små barn fordømt som dør uten dåp?» (spørsmål 663) svar: «Nei

aldeles ikke, for de forakter ikke Guds nådemiddel, men mister det. Og til dette nådemiddel har vel Gud bundet oss, men ikke seg selv. Derfor kan han gjøre salig også uten dåp.» Nærmere enn dette svaret tror jeg ikke det lar seg gjøre å komme, så vi lar det være med det.

4. Opplæring

Det er klart at dåpen slik den praktiseres i luthersk sammenheng, ikke kan sees isolert fra spørsmålet om opplæring og det ansvar som ellers følger med barnedåp. Vi skal her nevne tre områder der dette ansvaret melder seg.

1. Ansvar til foreldre og faddere.

Om vi vil døpe våre barn eller ikke, er i juridisk sammenheng en frivillig sak. Men foreldre kan ikke få barnet sitt døpt uten at de gir uttrykk for vilje til at barnet skal «oppdras i den kristne forsakelse og tro». Dette er et ansvar foreldrene tar på seg i samband med barnets dåp. Å svikte dette ansvaret er både et løftebrudd og svikt overfor barnet.

Dette ansvarsforholdet går også fadderne inn under, og ansvaret gjelder også forbønnstjeneste og nødvendig hjelp til foreldrene i opplæringstjeneste. En vesentlig

oppgave for den som foretar dåpen, må være å legge dette ansvarsforholdet inn over foreldre og faddere.

2. Ansvar til menighet og kristenfolk.

I og med at barnet ved dåpen innpodes i Kristus og blir et lem på hans legeme, legges det et ansvar på de andre lemmene på legemet. Dette ansvaret gjelder både forbønnstjeneste og praktisk opplæring gjennom barnelag, søndagsskole, bibelklasse og på annet vis. Fordi en del av heimene her svikter, og kristendomsundervisningen i skolen stadig får mindre plass, øker de kristnes ansvar her. Spørsmålet om en bevisst og praktisk rettet kristendomsopplæring, må de kristne ta alvorlig. Så mye er i hvert fall sikkert at en løser ikke noe problem ved å klage over hvor dårlig det står til.

3. Ansvareret som ligger på den dømte selv, når vedkommende vokser opp.

Gud tok barnet inn i samfunnet med seg ved dåpen for at det skulle leve hele livet i samfunnet med ham. Her kan vi vel bruke praksisforholdet mellom Gud og Israel som et bilde. Profetenes forkynnelse for Israel i den aktuelle situasjon, tok sitt utgangspunkt i den kjensgjerning at Gud i sin nåde hadde utvalgt folket og sluttet en pakt med det. I denne sammenheng understreket profetene Guds paktstrokap som på den ene siden gav seg utslag i at han i sin nåde ikke glemte sitt folk. På den andre siden gav det seg utslag i

Guds dom over folket om det brøt paktens og vendte seg bort fra ham. Israel var ansvarlig nettopp i forhold til Guds nådige utvelgelse og hans paktsslutning.

Jeg er redd for at denne siden av vår forkynnelse i dag er svært svak. Den pakt Gud inngikk med den enkelte av oss ved dåpen, holder fra hans side livet ut. Men den dømte som bryter paktens, faller bort fra Gud. Skal han få sin sak i orden igjen, skjer det ved at han omvender seg til Kristus, slik at Ordet igjen får tenne troen i hans hjerte.

Nattverden

- nådemiddel nr 3

Først noen ord om den historiske rammen som innstiftelsen av nattverden fant sted i. Jesus hadde bedt disiplene om å stille i stand til påskemåltidet.

Det gamle testamentet

Slaktingen og spisingen av påskelammene var en fast institusjon i Israels religiøse liv. Det var ikke bare en fast institusjon, men det var en Gud-villet ordning. I samband med det første påskemåltidet i Egypt hadde Gud gitt forordning om dette måltidet (2 Mos 13,8-10). Utfrielsen av Egypt og trellekårene der, var vel den mest betydningsfulle av alle begivenhetene i Israels historie. Men det var ikke bare utfrielsen fra Egypt det gjaldt,

men også begynnelsen på veien til det landet Gud hadde lovet dem. Slik ble påskemåltidet for enhver jøde et minnemåltid om Herrens utfrielse fra trellekåret, og en påminning om at Herren ikke hadde glemt sitt folk. Etter hvert ble det slik at den natt da jødene åt påskemåltidet, var også den natt da de på en særskilt måte ventet på Messias. Etter jødisk skikk var et beger vin satt til side for Messias om han skulle komme nettopp da for å bli med dem ved måltidet. Slik var påskemåltidet for jødene blitt et måltid der de så tilbake for å minnes Herrens velgjerninger og så fram mot Messias` komme.

Det var et måltid der bare paktfolket tok del.

Innstiftelsen av nattverden

Dette er den ytre rammen og den ytre historiske sammenhengen for innstiftelsen av nattverden, og den var selvsagt ingen tilfeldighet. Selve innstiftelsen finner vi beskrevet i alle

de tre første evangeliene. Vi skal lese den slik vi finner den i Luk 22,14-20 (Slå opp!).

Hva sier bekjennelsen?

Vi skal senere komme tilbake til enkelte uttrykk som vi finner i innstiftingsordene. Men før vi gjør det, skal vi ta for oss spørsmålet om hva nattverden er. Luther stiller spørsmålet i sin lille katekisme, og han svarer slik: «Nattverden er vår Herre Jesu Kristi legeme og blod som han gir oss i brødet og vinen.» Hva ligger det så i dette at nattverden er vår Herre Jesu Kristi legeme og blod? Stort sett kan vi vel i dag si at det gis tre svar på dette spørsmålet, og vi skal nevne dem ganske kort.

Det katolske syn

Katolikkene mener at det ved innstiftelsen av nattverden virkelig skjer en forvandling av nattverdelementene, slik at brødet og vinen virkelig blir til Jesu legeme og blod. Brødet er etter innvielsen ikke lenger brød, og vinen etter innvielsen ikke lenger vin. Rett nok ser det ut som, og smaker fremdeles som brød og vin, men det er forvandlet til Kristi legeme og blod. Derfor blir det brødet som er igjen etter nattverdshandlingen, omhyggelig oppbevart, og er også gjenstand for tilbedelse. I teologien kalles dette for transsubstansiasjonslæren, forvandlingslæren.

Det reformerte syn

På den andre siden har vi den reformerte kirkens nattverdslære. Den kan kort beskrives slik: Uttrykkene «dette er Jesu legeme - dette er Jesu blod», betyr egentlig: dette symboliserer eller er et bilde på Jesu legeme og Jesu blod. Ut fra denne tolkningen blir nattverden primært et minnemåltid.

Det lutherske syn

Mellom disse står så lutheranerne med sin tolkning. Den går ut på at Jesus Kristus virkelig er reelt til stede i nattverden, uten at det egentlig er skjedd noen forandring med brødet og vinen i og for seg. Det er sant at nattverden er vår Herre Jesu Kristi legeme og blod, og at det er det en får i nattverden. Men det skjer ingen forvandling av selve nattverdelementene. I og med at vi i nattverden mottar brødet og vinen, mottar vi Kristi legeme og blod.

Syndenes forlatelse

Herren møter altså nattverdsgjestene og gir dem seg selv, sitt legeme og blod. I beretningen hos Lukas er det et uttrykk som kommer igjen to ganger,

nemlig uttrykket «for dere». Det er Herren som innbyr til nattverdbordet. Det er han som tilbyr. Det er han som gir. Det hele er «for dere» sier han i sitt ord. «Med disse ordene», sier Luther i sin lille katekisme, «får vi i sakramentet syndenes forlatelse, liv og salighet». Herren visste vel at det som stadig vil plage hans barn mens de er her på jord, er deres synd. Den vil seire over dem, true med å knuse dem, føre dem inn i uvisshet og motløshet når det gjelder deres frelsessak. Dette vil gang på gang føre dem inn i den spørsmålsstillingen som sangeren har formulert slik: «Har forlatelse du mer?»

Til minne om meg

Så innstiftet han nattverden, for gjennom den å fortelle om syndenes forlatelse for Kristi skyld. Avsnittet vi leste hos Lukas, har også dette uttrykket: «Til minne om meg.» Samtidig som vi i nattverden får del i hans legeme og blod, skal vi altså på en spesiell måte minnes ham. Han vil altså her på en ganske spesiell måte stå i sentrum, slik at det er ham vi minnes, hans ledelse, død og oppstandelse - for oss.

Men han sier ikke bare at dette er til minne om ham. Han sier også at når vi bruker nattverden, skal det skje ut fra den bakgrunn og forutsetning at her er det han med sitt verk for oss, sitt liv, sin lidelse, død og oppstandelse, som står og skal stå i sentrum.

Samfunnstanken

Her kommer den samfunnstanken inn som apostelen nevner i 1 Kor 10. Vi

leser her i v 16 og 17: «Velsignelsens kalk som vi velsigner, er den ikke samfunn med Kristi blod? Brødet som vi bryter, er det ikke samfunn med Kristi legeme? Fordi det er ett brød, er vi ett legeme enda vi er mange. For vi har alle del i det ene brød.» Uttrykket «del i» er i en annen oversettelse gjengitt med «samfunn med». Innholdsmessig er det ikke noen forskjell. «Samfunn med» og «del i» er her uttrykk for samme sak. Samfunnet med Kristi legeme og blod i nattverden forteller oss at vi har del i ham og hans verk. Og nattverden er gitt oss for å styrke oss i samfunnet med ham og utdyper erkjennelsen av hva vi har del i. Også her kommer altså Herrens omsorg for sine fram. Han vil styrke dem i samfunnet med seg - for han vet at de trenger all mulig hjelp for å leve der og bli bevart der. Og styrkes vi i samfunnet med Kristus, styrkes vi også i samfunnet med dem som hører ham til.

Det himmelske måltid

Men ved innstiftelsen av nattverden rettet også Herren blikket framover. Vi leste i Luk 22,18: «Fra nå av skal jeg aldri drikke av vintreets frukt før Guds rike kommer.» Det minner oss om at en dag skal det store måltidet holdes, også det etter Herrens innbydelse og ordning, - den dagen da Guds rike er endelig kommet. Da blir den store nattverden holdt, - og da er den samtidig en bryllupsfest.

Hvem er nattverden for?

Du synes kanskje vi hittil har talt lite om nattverd gjestene og hvem dette måltidet er for. La oss ta med noe også når det gjelder den saken, slik Guds ord gjør det. Vi leser i 1 Kor 11,26: «For så ofte som dere eter dette brød og drikker denne kalk, forkynner dere Herrens død, inntil han kommer.» De som deltar i nattverden, avlegger også et vitnesbyrd. De deltar i en forkynnelse, og innholdet er Kristi død. Dette må imidlertid ikke lede tanken hen på noen som helst prestasjon fra nattverdsgjestenes side. Det er Gud som handler. Det er han som tilbyr og han som gir. At de så følger innbydelsen og tar imot gaven, blir en forkynnelse om ham som gav gavens innhold, Jesu soningsdød.

Med dette er det også sagt noe om hvem nattverden er for. Nattverden er et paktsmåltid for paktsfolket. Slik påskemåltidet var et måltid for Guds folk i den gamle pakt, er nattverden et måltid for Guds folk i den nye pakt. Det er et samfunnsmåltid, ikke bare mellom Guds folk, men også mellom Kristus og hans folk, der han styrker sine i samfunnet med seg.

Uverdiggjeste

Her må vi nevne apostelens ord i 1 Kor 11,29. Vi leser der: «For den som eter og drikker, han eter og drikker seg selv til dom dersom han ikke akter på Herrens legeme.» Det er vel bl.a. dette ordet som danner bakgrunn for begrepet «en uverdiggjeste». En uverdiggjeste er en som kommer til Herrens bord med et

uomvendt sinn og et hjerte som Gud ikke har fått ta bolig i.

Men det finnes også noen som ikke våger seg fram til nattverdbordet fordi de kjenner på egen uverdighet. De ser på seg selv og finner ut at slett ikke alt er som det burde være i livet deres. De vil gjerne leve godt med Gud, men de får det ikke til som de gjerne ville. De føler seg uverdige - og mener dermed at de er uverdige. Her skal vi helt til slutt minne hverandre om at vi kommer ikke til nattverdbordet med våre prestasjoner eller for å prestere, men for å få. Dersom vi var sterke i oss selv - eller fullkomne i oss selv, hva skulle vi da med nattverden?

Helt til slutt to sitater, det ene fra Luther og det andre fra Pontoppidan. Luther sier det slik et sted: «Du bør gå ofte til nattverden, men særlig da når du er plaget av mange og store synder.» Og Pontoppidan sier det slik i sin forklaring: «Derfor er dette et råd til bekymrede og anfektete sjeler at de, til styrkelse for troen, aller mest bruker sakramentet da når de i sin åndelige fattigdom selv kjenner seg aller mest uverdiggjeste til det.» I den forbindelse skal det lyde også ved nattverdinnbydelsen: Kom til meg, alle som har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile» (Matt 11,28).

NORSK LUTHERSK
MISJONSSAMBAND